

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΝΤΙΑΝΑ ΑΝΤΩΝΑΚΑΤΟΥ

Συνδιοργάνωση:
Κοργιαλέναιο Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο
Ίδρυμα Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή

Κουρκουμελάτα, Πνευματικό Κέντρο
30 Ιουλίου - 11 Αυγούστου 2025

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΟ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
ΝΤΙΑΝΑ ΑΝΤΩΝΑΚΑΤΟΥ

Κουρκουμελάτα – Πνευματικό Κέντρο

30 Ιουλίου – 11 Αυγούστου 2025

Συνδιοργάνωση: Κοργιαλέναιο Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο

Ίδρυμα Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή

Οργανωτική Επιτροπή:

Μαρκάτου Δώρα, Έφορος του Κοργιαλενείου Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου

Μουλίνου Θεοδοκούλα, Επιμελήτρια Συλλογών Κοργιαλενείου Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου

Αθανασάτου Σοφία-Ελένη, Διοικητική Διευθύντρια του Ιδρύματος Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή

Επιμέλεια Καταλόγου: Δώρα Μαρκάτου

Φωτογραφία εξωφύλλου: Τάκης Τόκκας, *Η Ντιάνα Αντωννάκου στο παράθυρο του πατρικού της σπιτιού στα Βιλλατώρια*, 31 Αυγούστου 2010.

ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ

Το Αφιέρωμα στην Ντιάνα Αντωνακάτου είναι καρπός της πρώτης συνεργασίας του Κοργιαλενείου Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου Αργοστολίου, το οποίο κατέχει το υλικό που εκτίθεται, και του Ιδρύματος Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή, το οποίο στηρίζει οικονομικά και οργανωτικά την προσπάθεια.

Η Ντιάνα Αντωνακάτου, ζωγράφος, συγγραφέας, ερευνήτρια - ιστοριοδίφης και λογοτέχνης, ήταν μια πολυσχιδής προσωπικότητα που άφησε βαθύ αποτύπωμα στη νεοελληνική τέχνη και σε όποιον άλλο χώρο πέρασε. Το έργο της έχει αναγνωριστεί από τους ειδικούς και έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών. Το παρόν αφιέρωμα είναι το ελάχιστο που μπορούμε να κάνουμε στη μνήμη μιας σημαντικής καλλιτέχνης, μιας πρωτοπόρου γυναίκας, μιας Κεφαλονίτισσας που τίμησε το όνομά της και τον τόπο της.

Γεράσιμος Βεργωτής

Δώρα Μαρκάτου

Πρόεδρος του Ιδρύματος

Έφορος του Κοργιαλενείου Ιστορικού

Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή

& Λαογραφικού Μουσείου

Ντιάνα Αντωνακάτου, *Εικόνα*, 2007, αφίσα, υδατογραφία

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΜΑΡΗΣ ΒΕΡΓΩΤΗ

Τον Αύγουστο 2025 κλείνουν 60 χρόνια από τον θάνατο του εθνικού ευεργέτη Γεωργίου Χ. Βεργωτή. Άφησε την τελευταία του πνοή στο Λονδίνο, ενώ ετοιμαζόταν να επιβιβαστεί στο αεροπλάνο που θα τον έφερνε στην Ελλάδα. Ερχόταν να εγκαινιάσει τον χώρο αυτό που φιλοξενεί για 2 εβδομάδες την εκδήλωση αφιέρωμα στην Ντιάνα Αντωνακάτου – το Πνευματικό Κέντρο του Ιδρύματος Γ&Μ Βεργωτή στην ιδιαίτερη πατρίδα του, στο χωριό του, στα Κουρκουμελάτα.

Η κατασκευή του Πνευματικού Κέντρου ήταν και το τελευταίο κτηριακό έργο-απόφαση εντελώς δική του. Δεν το πρόλαβε τελειωμένο. Στόχος του, μαζί με την φιλόμουση σύζυγο του Μάρη, ήταν να προσφέρουν στην Κεφαλονιά έναν χώρο που θα προσπαθούσε να «φωτίζει» διαχρονικά την

Κεφαλονιά που χάθηκε τον Αύγουστο του '53. Μετά τον θάνατο του, η σύζυγος του υλοποίησε την σύσταση του Ιδρύματος με την σημερινή του μορφή που έχει «σκοπό την ...

1. **Μελέτη & προβολή θεμάτων** αναγομένων κυρίως στην Κεφαλληνιακή και γενικότερα στην Επτανησιακή Ιστορία-Αρχαιολογία, Παράδοση-Τέχνη, Ιατρική-Φυσική-Γεωλογία-Σεισμολογία, Οικονομία-Ναυτιλία
2. **Οικονομική ενίσχυση σε Κεφαλλήνες** κατ' αρχήν διακριθέντες μαθητές, φοιτητές και σπουδαστές
3. **Οικονομική αρωγή** προς πνευματικά, ευαγή και κοινωφελή ιδρύματα της Κεφαλονιάς ...

... σε εκδηλώσεις που θα πραγματοποιούνται στα Κουρκουμελάτα Κεφαλληνίας, στο κτήριο που ανεγέρθηκε από τον αείμνηστο Γεώργιο Βεργωτή, προοριζόμενο από αυτόν για **Πνευματικό Κέντρο**».

Αυτές είναι οι επιταγές που οφείλει να υπηρετεί το ΔΣ του Ιδρύματος. Και το πράττει με αυστηρή πειθαρχία και σεβασμό στις επιθυμίες των κτητόρων.

Σε μία μεταξύ μας συζήτηση για «τα προσεισμικά», ο αείμνηστος Γεράσιμος Σταματάτος - που γνώριζε τον «θείο Γιώργη» από την δωρεά του για την ανοικοδόμηση της Κοργιαλενείου Βιβλιοθήκης – μου είχε αναφέρει «Γεράσιμε, αυτό που χάθηκε το 1953 δεν ήταν τα σπίτια, οι εκκλησιές, τα κτίσματα. Αυτό που χάθηκε ήταν ο πολιτισμός». Μου πήρε αρκετό χρόνο, μέχρι επίσκεψή μου στην Ερμούπολη πριν χρόνια, να καταλάβω αυτό που εννοούσε. Το σύνολο των κτηρίων με την αισθητική τους, η ρυμοτομία Αργοστολίου-Ληξουρίου ζωντανές μαρτυρίες της εξέλιξης στον χρόνο των χώρων, με τις συνήθειες που «επέβαλαν» στην συμπεριφορά των ανθρώπων που κατά συντριπτική πλειονότητα εγκατέλειψαν μόνιμα το νησί, **όλα αυτά τα καθημερινά συνέθεταν τον πολιτισμό. Αυτό χάθηκε**. Και δυστυχώς νομίζω έχει χαθεί ανεπιστρεπτί.

Το Ίδρυμα όμως θα μείνει πιστός υπηρέτης στις επάλξεις του πολιτισμού. Ο σεισμός του 2014 μας έδωσε την ευκαιρία να εκσυγχρονίσουμε και εξωραϊίσουμε το Πνευματικό Κέντρο. Είναι ένα εμβληματικό κτήριο, σημείο αναφοράς, που κοσμεί την Κεφαλονιά και θα ζήλευαν να είχαν ανάλογό του πολλές πόλεις.

Με το τελευταίο κτηριακό του έργο, ο Γεώργιος Χ. Βεργωτής «επιβάλλει» σε όλους εμάς τους διακόνους των οδηγιών του να σχεδιάζουμε και να διοργανώνουμε εκδηλώσεις ανάλογου επιπέδου, αυστηρά στα πλαίσια των «Σκοπών».

Πολλοί οι λόγοι για την συνεργασία αυτή: η προσωπική φιλία του ζεύγους Γ&Μ Βεργωτή με το ζεύγος Μαρίνου Κοσμετάτου, το έμπρακτο ενδιαφέρον του Γεωργίου Χ. Βεργωτή για την Κοργιαλένειο, η φιλία που συνέδεε τους γονείς μου και την αγαπητή μας Λίλιαν Βεργωτή [Αντιπροέδρου του Ιδρύματος] με την Ντιάνα Αντωνακάτου, η εκτίμηση μας προς την κ. Δώρα Μαρκάτου και ιδιαίτερα το κεντρικό αντικείμενο του αφιερώματος – οι υδατογραφίες του λευκώματος **Κεφαλονιά** της ζωγράφου – που σκοπό είχε να διατηρήσει κάτι από τον πολιτισμό που χάθηκε αλλά και με τα έσοδα από την διανομή του λευκώματος να συνδράμει την ανοικοδόμηση της Κεφαλονιάς.

Εκ μέρους του ΔΣ του Ιδρύματος ευχόμαστε το αφιέρωμα αυτό να τιμήσει και την ζωγράφο ως της αξίζει αλλά και να εμπνεύσει σε όλους τους επισκέπτες ειλικρινή σεβασμό στις παραδόσεις μας και ενδιαφέρον να παρακολουθήσουν και άλλες εκδηλώσεις.

Για το Ίδρυμα Γ & Μ Βεργωτή

Γεράσιμος Ν. Βεργωτής

Πρόεδρος ΔΣ

ΤΟ ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Μερική άποψη της κεντρικής αίθουσας του Κοργιαλενείου Μουσείου (αστική συλλογή)

Το Κοργιαλέναιο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο ιδρύθηκε το 1966 με απόφαση του Κοργιαλενείου Διοικητικού Συμβουλίου (στο εξής Κ.Δ.Σ.), με πρωταρχικό σκοπό να συγκεντρωθούν και να προστατευτούν τα σπαράγματα του τοπικού πολιτισμού που διασώθηκαν από τους σεισμούς του Αυγούστου 1953. Είναι Ίδρυμα Ιδιωτικού Δικαίου, ανήκει στο Κοργιαλέναιο ίδρυμα Κεφαλληνίας και συγκαταλέγεται στους πολιτιστικούς φορείς του ΥΠΠΟΑ. Το 1968, με δαπάνη του μεγάλου ευεργέτη, Ευαγγέλου Τυπάλδου-Μπασιά, διαμορφώθηκε το ημιυπόγειο της Κοργιαλενείου Βιβλιοθήκης σε μουσειακό χώρο και άρχισαν οι εργασίες καταγραφής, ταξινόμησης, τεκμηρίωσης και έκθεσης. Η ίδρυση και η διαμόρφωση του Μουσείου ήταν έμπνευση και έργο ζωής της Ελένης, συζύγου του Μαρίνου Κοσμετάτου, το γένος Καμπίτση με καταγωγή από τα Τζανάτα (1912-2005), η οποία και βραβεύτηκε για την προσφορά της από την Ακαδημία Αθηνών το 1974. Το Μουσείο άνοιξε τις πύλες του για το κοινό την 9^η Απριλίου 1971, όταν αριθμούσε μόλις 518 αντικείμενα.

Τα πρώτα μουσειακά αντικείμενα προέρχονταν από τα ερείπια των σεισμών, τα οποία ξέθαψε ο ίδιος ο Μαρίνος Κοσμετάτος. Άλλα προσέφερε το ζεύγος Μαρίνου και Ελένης Κοσμετάτου και ο Ευάγγελος Τυπάλδος-Μπασιάς από τις οικογενειακές συλλογές τους. Μετά από έκκληση του Κ.Δ.Σ. άρχισαν και ιδιώτες να προσφέρουν οικογενειακά κειμήλια. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ ότι οι πίνακες της Ντιάνας Αντωνακάτου που εκτίθενται στο πλαίσιο του παρόντος αφιερώματος είναι τα πρώτα έργα που έχουν καταγραφεί, δωρεά της Βαλλιανείου Διαχειριστικής Επιτροπής. Οι προσφορές των ιδιωτών, Κεφαλλήνων και άλλων, συνεχίζονται με αποτέλεσμα μόνο οι τέσσερες κύριες συλλογές του περιέχουν περίπου τρισήμισι χιλιάδες εκθέματα: αστική συλλογή, εκκλησιαστική, νεότερης ιστορίας και λαογραφική. Επί πλέον διαθέτει πλούσιο φωτογραφικό αρχείο καθώς και αρχείο εγγράφων πρωτοτύπων και αντιγράφων από μουσεία του εξωτερικού, τα οποία αφορούν στην τοπική και γενικά την επτανησιακή ιστορία. Δύο αυτόνομες συλλογές, κυρίως εικόνων, του Στέφανου και Φραγκίσκου Βαλλιάνου και η συλλογή Σπύρου Χαροκόπου, συμπληρώνουν τον πλούτο του Κοργιαλενείου Ιδρύματος. Οι κύριες συλλογές καλύπτουν μια μεγάλη χρονική περίοδο από τον δέκατο έκτο αιώνα έως το 1953, ενώ μεμονωμένα αρχαιολογικά αντικείμενα και μια υπό διαμόρφωση μικρή συλλογή σύγχρονης τέχνης διευρύνουν αυτά τα όρια.

Η αστική συλλογή τεκμηριώνει την καθημερινή ζωή, την αισθητική και τον κοσμοπολιτισμό των αστών, αντιπαραβάλλεται δε με τη λαογραφική συλλογή, η οποία τεκμηριώνει όψεις της καθημερινής ζωής και των ασχολιών του γεωργοκτηνοτροφικού κόσμου αλλά και την υψηλή αισθητική του χωριατόσπιτου. Ανάλογα η εκκλησιαστική συλλογή τεκμηριώνει το υψηλό επίπεδο ξυλογλυπτικής στο νησί, ενώ οι εικόνες (μεταβυζαντινές, επτανησιακής σχολής, λαϊκότροπες και ρώσικες) και τα λειτουργικά αντικείμενα αναδεικνύουν τον πλούτο των ναών και των οικιακών εικονοστασιών. Η μικρή συλλογή νεότερης ιστορίας μαζί με τα έγγραφα αποτυπώνουν στιγμές της ιστορικής διαδρομής της κοινωνίας μέσα στον χρόνο. Το φωτογραφικό αρχείο διασώζει κυρίως την προσεισμική αρχιτεκτονική του νησιού και προσελκύει το ενδιαφέρον ερευνητών και ιδιωτών.

Το Κοργιαλέναιο Μουσείο προσελκύει κάθε χρόνο πλήθος επισκεπτών, κυρίως αλλοδαπών, ενώ αποτελεί σταθερό προσορισμό για τα σχολεία του νησιού. Παρά τα σοβαρά προβλήματα που

αντιμετωπίζει, προσπαθεί να προβάλλει ικανοποιητικά την εικόνα του τόπου μας και του πολιτισμού μας προς τα έξω , προσφέρει γνώση και ψυχαγωγία στους επισκέπτες του και τροφοδοτεί ιστορικές και άλλες μελέτες. Αν εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά του, μπορεί να αναπτύξει περαιτέρω το παιδαγωγικό και ψυχαγωγικό του έργο ως κέντρο βιωματικής ιστορικής γνώσης και δημιουργικότητας για κάθε επισκέπτη του και προπαντός για τον μόνιμο πληθυσμό της Κεφαλονιάς. Η στήριξη του παρόντος αφιερώματος από το Ίδρυμα Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή, μετά από αυθόρμητη ανταπόκριση του Προέδρου του, κ. Γεράσιμου Βεργωτή, είναι μια ελπίδα ότι το Κοργιαλένιο Μουσείο θα συνεχίσει το έργο του.

Η Έφορος

Δώρα Μαρκάτου

Ιστορικός τέχνης

Αφυπ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στη φωτογραφία αριστερά η Ρένα Ανούση, δεξιά η Ντιάνα Αντωνακάτου
(Από το Αρχείο της Ρένας Ανούση).

Η αυλή του πατρικού σπιτιού της Ντιάνας στα Βιλλατώρια
(Από το Αρχείο της Ρένας Ανούση)

Στο θαμπό φως της θύμησης
«Και όταν γεράσει ο Χρόνος, κάτι άφθαρτο
μένει από την ώρα που μας ενέπνευσε...»

Ντιάνα Αντωνακάτου

Η πολύτιμη φίλη και καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Δώρα Μαρκάτου, ιστορικός και κριτικός τέχνης, μου πρότεινε να χαράξω κάποιες γραμμές για την πολύτιμη φιλία μας με την Ντιάνα Αντωνακάτου.

Θα αποφύγω να μπω στα χωράφια κριτικών της τέχνης, τους ανήκει η γνώση εξειδίκευσης για να δώσουν το στίγμα και την ποιότητα των δημιουργών.

Η διερεύνηση της τέχνης είναι λεπτή και δύσκολη. Εγώ απλώς σαν φίλη και συνάδελφος ήθελα να εκφράσω τα αισθήματά μου που προκάλεσαν τα δημιουργικά φτερουγίσματα της λεπτής ψυχής τούτης της μεγάλης δημιουργού.

Η εκλεκτή μου φίλη, Ντιάνα Αντωνακάτου, αποτελεί με την τέχνη της ένα ολόκληρο συμπαντικό Ωδείο. Με τις βαθυστόχαστες συζητήσεις και τους προγραμματισμούς της που είχαμε χρόνια ολόκληρα στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος(ΕΕΤΕ), μας μάγευε!

Ήταν Πρόεδρος με σοφία και ξεχωριστές διοργανώσεις, που την ακολουθούσε ολόκληρο το Επιμελητήριο σε διάφορα μέρη της Ελλάδος και του εξωτερικού.

Η ζωή μου με την Ντιάνα ήταν ένα ολόκληρο εικαστικό ταξίδι, συνταξιδιώτες σε δυσπρόσιτους προορισμούς, για να διερευνήσουμε αυτήν την προαιώνια ανάγκη του ανθρώπου για εξερεύνηση, για επικοινωνία. Η ίδια η τέχνη είναι ένα ταξίδι με εισιτήριο διαρκείας στο άγνωστο. Στις πολιτιστικές εκδηλώσεις το ζήσαμε όλοι μαζί της, όλη η ομάδα θαύμαζε αυτή τη δημιουργική της έκφραση με την τέχνη αλλά και με τον λόγο της. Σε όλες τις διαδρομές μιλούσε με τις άπειρες γνώσεις της και το νεανικό σφρίγος που την έκανε ακούραστη και ξεχωριστή!

Οι κινήσεις της είχαν στοχασμό, ροή και ακτινοβολία! Ζούσε στα δυσκολοθώρητα ύψη των αετών, εκεί μεταξύ ουρανού και γης, πλαισιωμένη με ένα ουράνιο φως, που είχε τη δύναμη να σε σαγηνεύει!

Είναι μάταιες οι αναλύσεις όσο αναπνέουμε το άρωμα της στοχαστικής της ψυχής.

Έζησα μαζί της τις τελευταίες της στιγμές που ήταν συγκλονιστικές...

Μου κρατούσε τα χέρια και μου ζητούσε να την χαϊδεύω και μου έλεγε πόσο όμορφες στιγμές είχαμε περάσει μαζί στο σπίτι μου τα Χριστούγεννα και στο σπίτι της στα Βιλλατώρια διοργανώνοντας εκθέσεις στους δρόμους με παιδιά.

Σε αυτό λοιπόν τον σημερινό κόσμο των αδιεξόδων, να ένα μικρό ΦΩΣ που οδηγεί προς την αλήθεια, προς την ελευθερία, προς την ομορφιά, προς την αγάπη προς τον Θεό!

Η συμπόρευση μαζί της ας είναι δικαίωση της αγωνίας της ψυχής της και το τραγούδι της ας μας πετάξει σε έναν άλλο κόσμο αληθινό και φωτεινό.

Αγαπούσε πολύ τους *Αγγέλους μου*, για τους οποίους είχε γράψει πολλά και τις τελευταίες στιγμές πριν φύγει είχε πει: «Σε μια στιγμή μαρτυρίου νιώθω μέσα μου κάτι να φτερουγίζει και να λαχταράει να φύγει έξω από τον εαυτό μου πέρα και ακόμη από τη φύση. Είναι τόσο καθαρό και τόσο αέρινο αυτό που νιώθω που έχω την εντύπωση πως φεύγοντας θα γίνω Χερουβείμ στον Παράδεισο σαν αυτά που ζωγραφίζεις...» και έφυγε ... Τα δάκρυα με έπνιξαν...

Ακριβή μου φίλη σε αγαπώ, ποτέ δεν θα ξεχάσω αυτά που έζησα μαζί σου!!! Αθάνατη!

Ρένα Ανούση – Ηλία

Ζωγράφος – Χαράκτρια

2025

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΗΣ ΝΤΙΑΝΑΣ ΑΝΤΩΝΑΚΑΤΟΥ

Η Καλλιρρόη Αντωνακάτου (Πειραιάς 1920-Ληξούρι 2011), γνωστή ως Ντιάνα, έχει μια πορεία στην τέχνη εξήντα τριών ετών, από το 1948, όταν πρωτοεμφανίστηκε στην Πανελλήνιο έως και τον Οκτώβριο 2011, όταν άφησε την τελευταία της πνοή στο Μαντζαβινάτειο Νοσοκομείο Ληξουρίου.

Δυναμική είσοδο στην καλλιτεχνική σκηνή του τόπου πραγματοποίησε η Ντιάνα το 1950-51. Η εμφάνισή της δεν πέρασε απαρατήρητη και όλοι οι διακεκριμένοι ιστορικοί της τέχνης και τεχνοκρίτες της εποχής αναφέρθηκαν με θετικά σχόλια στο έργο της, το οποίο προς το παρόν παραμένει άγνωστο σε μάς. Στα σχετικά δημοσιεύματα στον Τύπο της εποχής, όλοι επεσήμαναν το ζωηρό χρώμα της και το φως στα έργα της, ενώ ο Μαρίνος Καλλιγιάς προέβλεψε «μια εξαιρετική εξέλιξη», η οποία πράγματι διαπιστώθηκε στα έργα της δεκαετίας του 1960, αν κρίνουμε από παρατήρηση του Γιώργου Πετρή, ο οποίος διέκρινε «μια καινούρια περίοδο στη δουλειά της». Τα μοναδικά έργα που γνωρίζουμε από τη δεκαετία του 1950 είναι εκείνα που περιέχονται στο Λεύκωμα *Κεφαλονιά*, στο οποίο θα αναφερθούμε εκτενέστερα παρακάτω.

Τη δεκαετία 1970 εμφανίζεται διαμορφωμένο το στυλ της, όπως το γνωρίσαμε στις εκθέσεις στο πατρικό της σπίτι στα Βιλλατώρια τα καλοκαίρια από το 1990 μέχρι το 2011. Για όλες τις προηγούμενες δεκαετίες τα έργα της είναι διάσπαρτα σε διάφορες ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές και μπορούμε να σχηματίσουμε προς το παρόν μια εικόνα μόνο από εκείνα που δημοσιεύτηκαν στα «Λευκώματά» της, τα folia και άλλα έντυπα. Για παράδειγμα το 1974 φιλοτέχνησε το *Ημερολόγιο της Αγροτικής Τράπεζας*, με γυναικείες μορφές από τον χώρο της βιοπάλης στην ύπαιθρο και από όλη την Ελλάδα.

Τα έργα που περιέχονται σε αυτό το *Ημερολόγιο* καθώς και σε όλες τις σχετικές συνθέσεις, οι γυναίκες του μόχθου απεικονίζονται μέσα στον πραγματικό χώρο εργασίας τους, όπως συμβαίνει σε όλα τα έργα της με ανθρώπινες μορφές (εικ. 1).

Εικ. 1, "Όλες οι δουλειές δίνουν χαρά στ' άξια χέρια"

(Καλόγριες της Μονής Καλτετζών σε αγροτική εργασία, αναδημοσίευση από: Ντιάννας Αντωνακάτου – Τάκη Μαύρου, *Ελληνικά Μοναστήρια Πελοπόννησος*, τόμος Β' , Αρκαδία, Αθήνα 1979, σ. 87).

Δηλαδή, η κάθε μορφή συνδυάζεται με το περιβάλλον που της ταιριάζει, ώστε να ζει και να απολαμβάνει τον χώρο της, να τον νοηματοδοτεί και να προικοδοτείται η ίδια από ιδιότητες που απορρέουν από αυτό τον χώρο. Εκείνο, όμως που κατ' εξοχήν ενδιαφέρει τη ζωγράφο, είναι να εξαρθεί η σχέση τής κάθε μορφής με τον χώρο και η ένταση από την εργασία και τον μόχθο. Γι' αυτό κύριο μέλημά της και με κύρια μορφοπλαστική αξία το χρώμα, είναι η έκφραση, η αναγωγή των μορφών σε σύμβολα, η αρμονία του συνόλου.

Στα έργα της δεκαετίας 1970, διακρίνονται απηχήσεις από το έργο των τοπιογράφων της Γενιάς του '30, όπως του Αγήνορα Αστεριάδη ή του Σπύρου Παπαλουκά. Για παράδειγμα στην

‘Αποψη του τοπίου της Μονής Μπεζενίκου (εικ. 2) η σύνθεση αναπτύσσεται χαρτογραφικά χωρίς να ενδιαφέρεται η ζωγράφος για την ψευδαισθησιακή απεικόνιση του χώρου με βάση την προοπτική. Πρόκειται για εξαιρετο ασπρόμαυρο σχέδιο με πενάκι που απηχεί τα διδάγματα του καθηγητή της στη χαρακτηριστική, Γιάννη Κεφαλληνού.

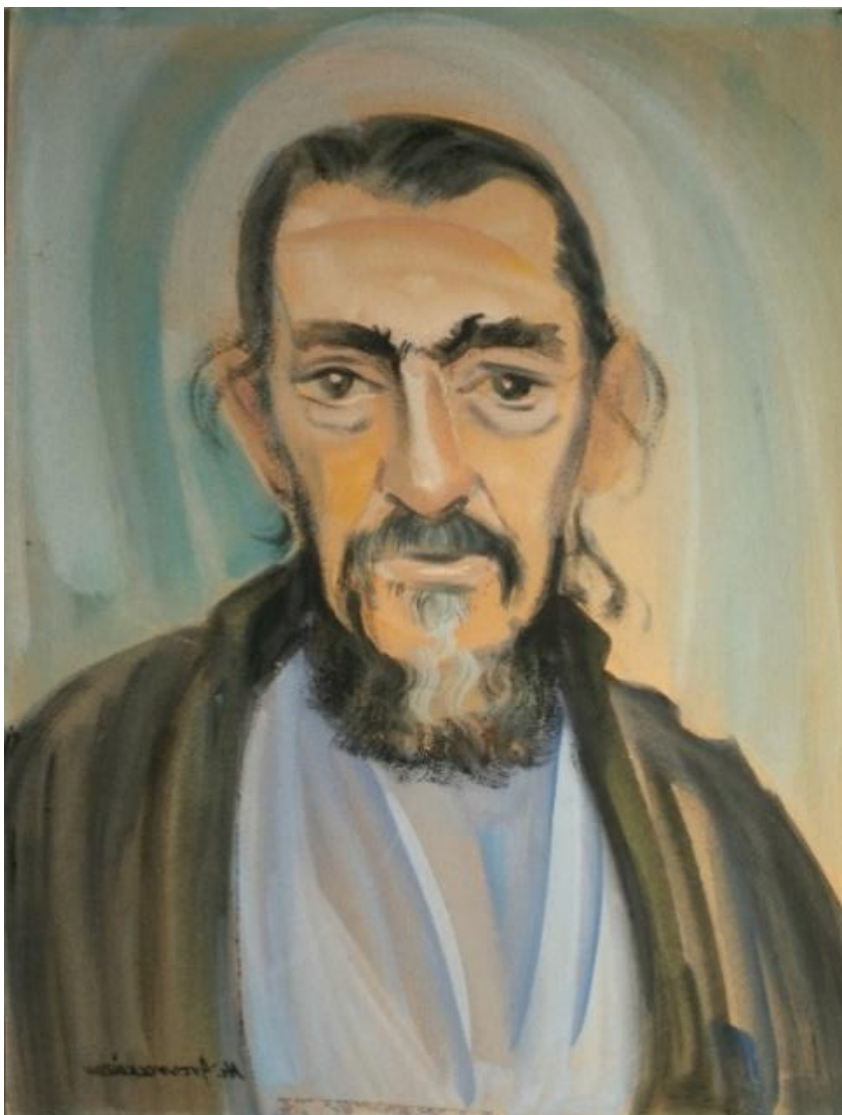

Εικ. 2, Άποψη του τοπίου της Μονής Μπεζενίκου, πενάκι, ασπρόμαυρο

(αναδημοσίευση από : Ντιάννας Αντωνακάτου – Τάκη Μαύρου, *Ελληνικά Μοναστήρια Πελοπόννησος*, τόμος Β΄ Μονές Αρκαδίας, Αθήνα 1979, σ. 69).

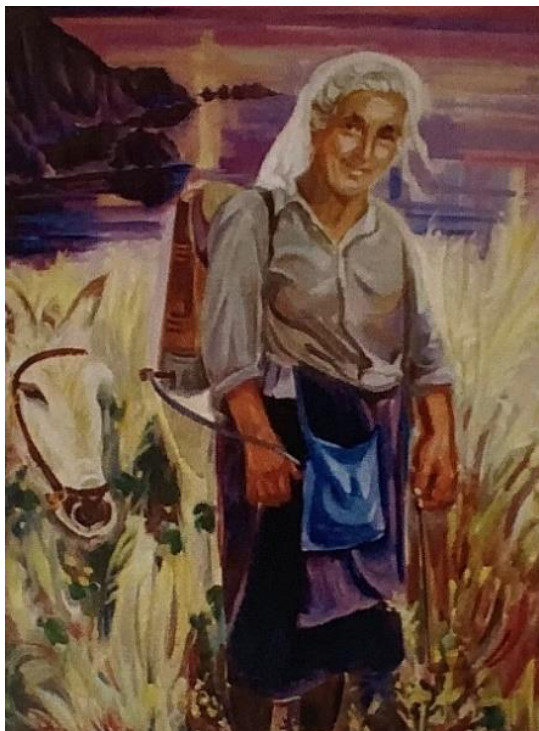
Στη δεκαετία του 1980 συνεχίζει την τοπιογραφία, αλλά εμπλουτίζει τη θεματογραφία της και με *Εσωτερικά*, ένα ζωγραφικό είδος που της δίνει την ευκαιρία να αποκαλύψει τη συνθετική της ικανότητα και να εκφράσει την ευαισθησία της και την αγάπη της για ό,τι καθαγίασε ο χρόνος και σφράγισε με την παρουσία του και το άγγιγμά του ο άνθρωπος (πίν. 19, 36).

Από την πρώτη της εμφάνιση και σποραδικά όλα τα κατοπινά χρόνια έστρεψε την προσοχή της και προς την ανθρώπινη μορφή ως προσωπογραφία. Αν και είναι φανερό η προσπάθειά της να ψυχολογήσει τους εικονιζομένους, οι προσωπογραφίες της δεν φθάνουν στο ύψος των λοιπών συνθέσεων με τις οποίες ασχολήθηκε. Ωστόσο η *Προσωπογραφία του Αρχιμανδρίτη Γεράσιμου Κεφαλά* (εικ. 3) συνιστά μια ευτυχισμένη στιγμή της προσωπογραφικής της δραστηριότητας.

Εικ. 3, Προσωπογραφία του
 Αρχιμανδρίτη Γεράσιμου Κεφαλά,
 ante quem 1968, gouache σε ειδικό
 χαρτόνι, 49,8x34 εκ., Αργοστόλι,
 Κοργιαλένιο Μουσείου, δωρεά του
 εικονιζομένου, Α.Μ.198.1968

Στη δεκαετία 1990 συνεχίζει τα προηγούμενα θέματα, με έμφαση πάντα στην τοπιογραφία, αποδίδει μνημειακά και με έντονο ρεαλισμό ανθρώπους του μόχθου και μορφές της καθημερινότητας (πίν. 37,39). Καθώς η φεμινιστική ματιά είναι πάντα παρούσα στο έργο της ζωγραφίζει ιδιαίτερα γυναίκες-τύπους που ανυψώνονται σε σύμβολα σωματικής δύναμης και ψυχικής αντοχής. (εικ. 4).

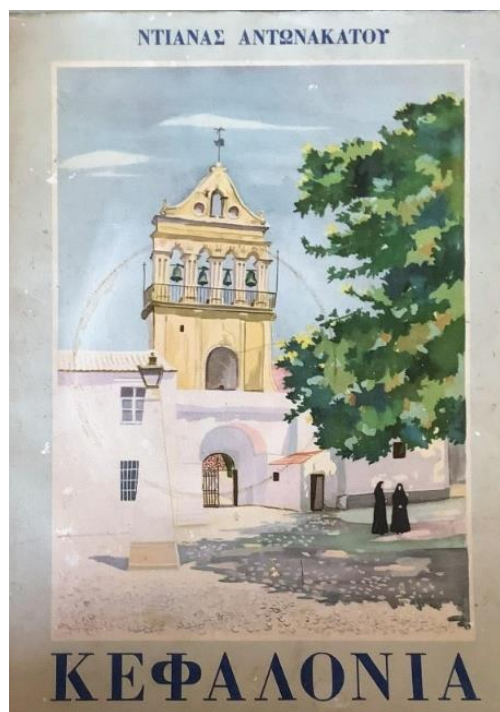

Εικ. 4, *Ελένη*, ελαιογραφία σε καμβά, 1994.

Από το 1990 και έως το 2011 οργανώνει εκθέσεις στο σπίτι της στα Βιλλατώρια, μια πρακτική που προσελκύει το ενδιαφέρον Ελλήνων και αλλοδαπών, δημιουργώντας μια ασυνήθιστη κίνηση στο χωριό και εισάγοντας νέες έννοιες στο καθημερινό λεξιλόγιο απλοϊκών ανθρώπων. Πρόκειται για ώριμα έργα της Ντιάνας, στα οποία αποτυπώνονται τα ουσιαστικά γνωρίσματα του τοπίου και ταξιδεύουν τον θεατή τους σε κόσμους ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα. Με χρώματα ζωηρά αποδίδει το φως του Ιονίου και παρέχει εικόνες ευφρόσυνες, δοξαστικές και ιδανικές, ενώ με γρήγορες, ελεύθερες πινελιές μεταφέρει στη ζωγραφική επιφάνεια τους κραδασμούς της ψυχής της μπροστά στη θέα της πατρώας γης και της φύσης.

Το Λεύκωμα *Κεφαλονιά*, που κυκλοφορήθηκε το 1957 με εισαγωγή του Δημήτρη Σ. Λουκάτου, εκδόθηκε, σύμφωνα με τον Κολοφώνα του βιβλίου, «με τη συμπαράσταση του Συλλόγου των Αποφοίτων του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών και με τη βοήθεια του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, των συνδρομητών και της Επιτροπής του Κληροδοτήματος του Παναγή Βαλλιάνου που αγόρασε όλα τα πρωτότυπα των εικόνων». Περιέχει τα έργα, τα οποία εκτίθενται στην παρούσα έκθεση με τον τίτλο *Η Κεφαλονιά της Ντιάνας*. Πρόκειται για 44 αδιαφανείς υδατογραφίες (gouache), οι οποίες

αποδίδουν όψεις του κεφαλονίτικου τοπίου (αστικού και υπαίθρου) και από τις τρεις επαρχίες του νησιού, καθώς και ευάριθμα εσωτερικά (πίνακες 1-44). Συχνά τα τοπία εμψυχώνονται διακριτικά με καθημερινές σκηνές που ενισχύουν την εικόνα χωρίς να την οικειοποιούνται, ενώ οι άνθρωποι εμφανίζονται σε αρμονία με το περιβάλλον στο οποίο ζουν. Τα περισσότερα τοπία που επέλεξε να ζωγραφίσει είναι χαρακτηριστικά τοπόσημα, τα οποία κάθε Κεφαλονίτης γνωρίζει ή επιθυμεί να θυμάται. Η ίδια γράφει στον πρόλογο: « [...] εγώ προσφέρω με συγκίνηση και υπερηφάνεια τα χαρακτηριστικά του νησιού μου, που οι άπειρες περιπέτειές του δεν τ' αλλοίωσαν, μόνο βάθηναν πιο πολύ την τραχύτητά τους, πλούτισαν περισσότερο την έκφρασή τους και στέριωσαν τη δύναμή τους». Ζωγραφίζοντας μετά τους καταστρεπτικούς σεισμούς του 1953 και εν μέσω της ανοικοδόμησης, η Ντιάνα έχει συνείδηση ότι συμβάλλει στη διατήρηση της μνήμης, «που κρατάει ολοκάθαρη, ιδανική, σαν σ' επιτύμβια πλάκα σκαλισμένη τη μορφή του χαμένου μας τόπου [...]».

Εικ. 5, Το εξώφυλλο του Λευκώματος Κεφαλονιά

Και έτσι ιδανική προσπάθησε να αποδώσει με επιμελημέχο σχέδιο και προπαντός με ζωηρά και θερμά χρώματα τη μορφή των τοπίων, να λούζονται στο φως, το κύριο συστατικό όλου του έργου

της. Οι κεφαλονίτικες εικόνες του ομώνυμου Λευκώματος , με το συγκρατημένο σχέδιο που φθάνει ως τη λεπτότητα του μικρογράφου (Πίν. 43) και τα φωτεινά χρώματα, προαναγγέλλουν την έκρηξη της παλέττας της κατά τις επόμενες δεκαετίες.

Το τοπιογραφικό κυρίως έργο της την κατατάσσει στους σημαντικότερους Έλληνες μεταπολεμικούς τοπιογράφους και ερμηνευτές του φωτός του Ιονίου. Το ζωηρό και καθαρό κίτρινο της ώχρας της έχει απορροφήσει όλο το φως και τη ζέση του ήλιου, ώστε να δομεί ευφρόσυνα τοπία που η θέα τους θερμαίνει και τις ψυχές κάθε θεατή των πινάκων της.

Δώρα Μαρκάτου

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Γεράσιμος Βεργωτής, Πρόεδρος Ιδρύματος Γεωργίου & Μάρης Βεργωτή

Αλίκη Γαλιατσάτου, Σύμβουλος Φιλολόγων

Ευρυδίκη Λειβαδά – Ντούκα, Συγγραφέας

Δώρα Μαρκάτου, Ιστορικός τέχνης – Έφορος του Κοργιαλενείου Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου, Αφυπ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ηλίας Τουμασάτος, Διδάκτωρ Ιστορίας, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Μαρία Τσιμά, Ηθοποιός – Συγγραφέας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τετάρτη, 30 Ιουλίου 2025

Συντονισμός: Σοφία – Ελένη Αθανασάτου

Ώρα 20.30:

Εισαγωγικά: Γεράσιμος Βεργωτής – Δώρα Μαρκάτου

Ώρα 20.50:

Χαιρετισμοί – Ανάγνωση μηνυμάτων της Έφης Σπηλιώτη και του Γιώργου Μοσχόπουλου

Ώρα 21.15 :

Εγκαίνια έκθεσης, *Η ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ ΤΗΣ ΝΤΙΑΝΑΣ*

Επιμέλεια - Ξενάγηση: Δώρα Μαρκάτου

Ώρα 21.45:

Κέρασμα-μπουφές

Παρασκευή, 1^η Αυγούστου 2025

Συντονισμός: Σοφία - Ελένη Αθανασάτου - Θεοδοκούλα Μουλίνου

Ώρα 20.30 – 21.30: Διαλέξεις

Δώρα Μαρκάτου, *Η ζωγραφική της Ντιάνας Αντωνακάτου*

Ευρυδίκη Λειβαδά-Ντούκα, *Ένα οδοιπορικό στον ελληνικό χώρο (1957- 2009). Λευκώματα και folios της Ντιάνας Αντωνακάτου*

Παρασκευή, 8 Αυγούστου 2025

Συντονισμός: Σοφία – Ελένη Αθανασάτου - Θεοτοκούλα Μουλίνου

Ώρα 20.30 – 21.45: Διαλέξεις

Ηλίας Τουμασάτος, Οι μελέτες της Ντιάνας Αντωνακάτου γύρω από την Ιστορία και τον Λαϊκό πολιτισμό της Κεφαλονιάς

Αλίκη Γαλιατσάτου, Ζωγραφίζοντας τη ζωή με λέξεις: Το λογοτεχνικό έργο της Ντιάνας Αντωνακάτου.

Αποσπάσματα διαβάζει η Μαρία Τσιμά.

Στην επικοινωνία και την ψηφιακή προβολή του *Αφιερώματος στην Ντιάνα Αντωνακάτου*, συνέβαλε το Τμήμα Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και οι φοιτητές και οι καθηγητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, «Νέα Μέσα Επικοινωνίας και Ψηφιακό Μάρκετινγκ» του ίδιου Τμήματος.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ

Στον κατάλογο περιέχονται τα 44 έργα του Λευκώματος *Κεφαλονιά*, που τυπώθηκε τον Δεκέμβριο 1956 και κυκλοφορήθηκε το 1957. Η Βαλλιάνειος Διαχειριστική Επιτροπή που είχε αγοράσει όλα τα πρωτότυπα τα παραχώρησε στο Κοργιαλένιο Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο πιθανόν το 1966, όταν αποφασίστηκε η ίδρυσή του. Τα έργα με αριθ. 3 και 36 δεν εκτίθενται στην παρούσα έκθεση. Είναι όλα ζωγραφισμένα «σε ειδικό χαρτόνι εκδόσεων κατασκευής Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρείας Χαρτοποιίας (Αιγίου)», διαστάσεων περ. 35x45 εκ. Όμως η εικόνα έχει καθαρές διαστάσεις περ. 25x35 εκ., με ελαφρές αποκλίσεις χιλιοστών. Πρόκειται για gouache, δηλαδή, αδιαφανή υδατογραφία. Στο βιβλίο τα έργα είναι ανυπόγραφα, ενώ τα έργα που κατέχει το Κοργιαλένιο Μουσείο είναι όλα υπογεγραμμένα. Υποθέτω, ότι η Ντιάνα υπέγραψε τα έργα της όταν τα παρέδωσε στη Βαλλιάνειο Διαχειριστική Επιτροπή. Σύγχυση προκαλεί το γεγονός, ότι στα δελτία καταγραφής του Κοργιαλενείου Μουσείου αναφέρεται ως έτος φιλοτέχνησης το 1964. Η ίδια χρονολογία έχει σημειωθεί και στο πίσω μέρος κάθε πίνακα. Αντιπαραβάλλοντας τους πίνακες με τις δημοσιευμένες εικόνες, διαπιστώνουμε ότι ταυτίζονται απολύτως. Επομένως οι πίνακες φιλοτεχνήθηκαν ante quem Δεκέμβριος 1956 και δεν πρέπει να ισχύει η χρονολόγηση στην εξής σημείωση σε ένα δελτίο του Αρχείου του Κοργιαλενείου Μουσείου: «Σκηνές και απόψεις της Κεφαλληνίας πριν του 1953, ζωγραφισμένα το 1964 από παλαιές φωτογραφίες ως και εκ του φυσικού». Αξίζει να σημειωθεί ότι τα 44 έργα της Ντιάνας Αντωννάτου είναι και τα πρώτα-πρώτα έργα του Κοργιαλενείου Μουσείου, όπως δείχνει και ο αριθμός Μητρώου: Α.Μ. 1-44.1968.

Στον παρόντα κατάλογο ακολουθείται η σειρά δημοσίευσης στο Λεύκωμα *ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ*. Έγχρωμοι πίνακες 1-44.

1. *Η παλιά «Πιατσέτα» της Καμπάνας* Α.Μ. 16.1968
2. *Κομμάτι από το Λιθόστρωτο* Α.Μ. 27.1968
3. *Το Λιμάνι και η Γέφυρα Αργοστολίου* (δεν εκτίθεται) Α.Μ. 29.1968
4. *Πλατεία Βαλλιάνου* Α.Μ. 39.1968
5. *Βενετσιάνικα σπίτια στο Λιθόστρωτο* Α.Μ. 6.1968

6. *Ο Δρόμος προς το Θέατρο* Α.Μ. 14.1968
7. *Ο Πλατύς Γιαλός* Α.Μ. 37.1968
8. *Το Σπήλαιο του Αγίου στη Λάσση* Α.Μ. 33.1968
9. *Ο Άη Βασίλης στις Κεραμειές* Α. Μ. 41.1968
10. *Το Μοναστήρι τ' Αγί' Αντρέα* Α. Μ. 43.1968
11. *Πύργος στο Κάστρο του Άη Γιώργη* Α.Μ. 19.1968
12. *Η Ευαγγελίστρια και το καμπαναριό της στο Κάστρο* Α.Μ. 35.1968
13. *Το Μοναστήρι στα Σίσια* Α.Μ. 3.1968
14. *Το Μεγάλο Βουνό απ' τον Εληό* Α.Μ. 13.1968
15. *Η Άβυθος* Α.Μ. 5.1968
16. *Νερόμυλος στους Πρόννους* Α.Μ. 7.1968
17. *Το λιμανάκι του Πόρου* Α.Μ. 25.1968
18. *Σπίτια στα Σβορωνάτα* Α.Μ. 44.1968
19. *Εσωτερικό σπιτιού* Α.Μ. 32.1968
20. *«Μπασιά» σε καπετανέικο σπίτι* Α.Μ. 42.1968
21. *Σάμη ο Γιαλός* Α.Μ. 40.1968
22. *Τείχη της Αρχαίας Σάμης* Α.Μ. 34.1968
23. *Ο Καραβόμυλος* Α.Μ. 10.1968
24. *Τα Καλλιγάτα* Α.Μ. 34.1968
25. *Εσωτερικό εκκλησίας (Ντομάτα)* Α.Μ. 4.1968
26. *Εσωτερικό εκκλησίας (Άσσοις)* Α.Μ. 20.1968
27. *Το Μοναστήρι του Αγίου στα Ομαλά* Α.Μ. 15.1968
28. *Το Φανάρι τ' Αργοστολιού* Α.Μ. 40.1968
29. *Το Ληξούρι* Α.Μ. 28.1968
30. *Ληξούρι το «Μαρκάτο»* Α.Μ. 8.1968
31. *Ληξούρι το ποτάμι* Α.Μ. 1.1968
32. *Η παλιά Πύλη του Ταφίου* Α.Μ. 26.1968

33. *Το Μοναστήρι στα Κηπούρια* Α.Μ. 24.1968
34. *Δρόμος στα Μονοπολάτα* Α.Μ. 38.1968
35. *Αυλή στην Κοντογεννάδα* Α.Μ. 23.1968
36. *Εσωτερικό χωριάτικου σπιτιού (δεν εκτίθεται)* Α.Μ.12.1968
37. *Ο «Δουλευτής»* Α.Μ. 11.1968
38. *Άποψη της Άσσου* Α.Μ. 17.1968
39. *Ψαράς στην Άσσο* Α.Μ. 9.1968
40. *Το Κάστρο της Άσσου* Α.Μ. 2.1968
41. *Το Φισκάρδο* Α.Μ. 22.1968
42. *Η Λίμνη της Μελισσάνης* Α.Μ. 21.1968
43. *Η Αγία Ευφημία* Α.Μ. 18.1968
44. *Έλατα στο Μεγάλο Βουνό* Α.Μ. 31.1968

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίν. 1, Η Παλαιά «Πιατσέτα» της Καμπάνας

Πίν. 2, Κομμάτι από το Λιθόστρωτο

Πίν. 3, Το Λιμάνι και η Γέφυρα του Αργοστολίου

Πίν. 4, Πλατεία Βαλλιάνου

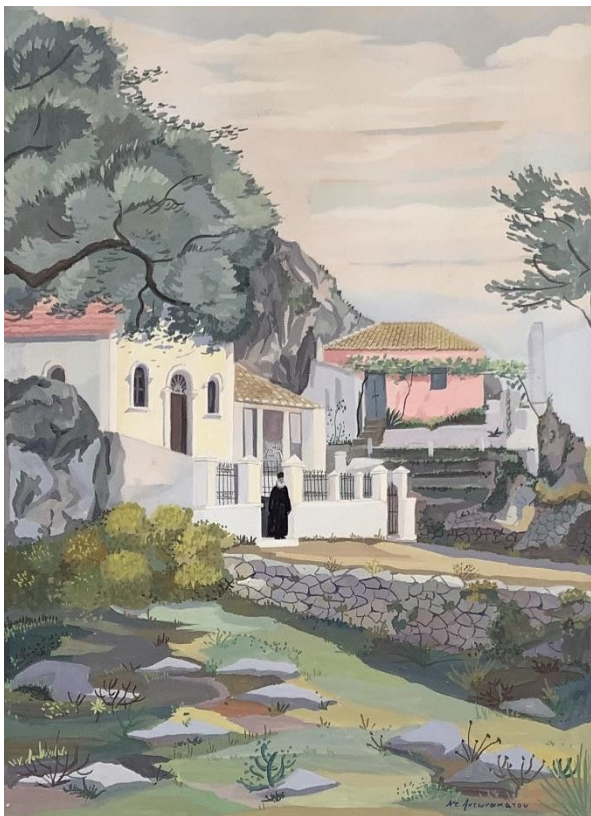
Πίν. 5, Βενετσιάνικα σπίτια στο Λιθόστρωτο

Πίν. 6, Ο Δρόμος προς το Θέατρο

Πιν. 7, Ο «Πλατύς Γιαλός»

Πίν. 8, Το «Σπήλαιο του Αγίου» στη Λάσση

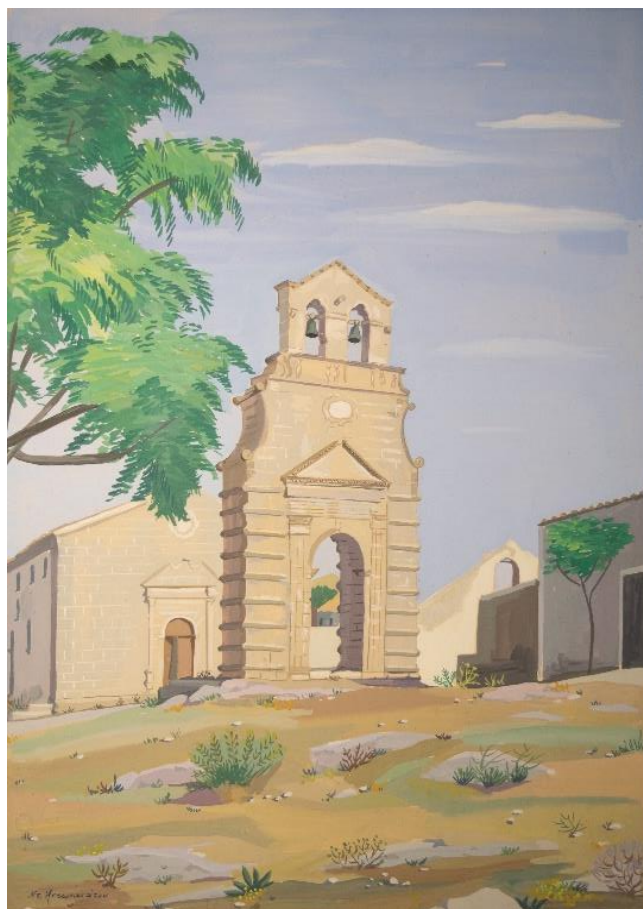
Πίν. 9, Ο Αη Βασίλης στις Κεραμειές

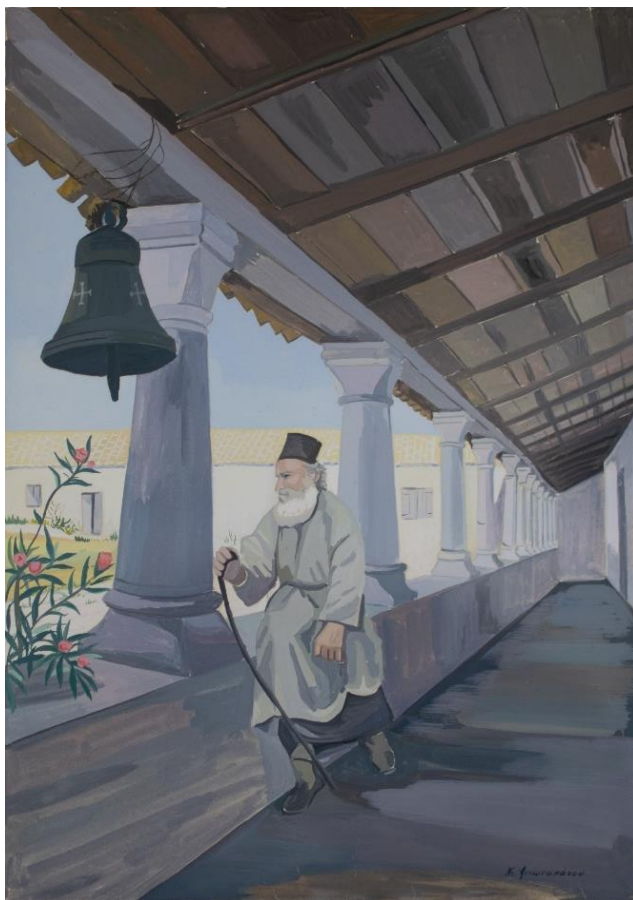
Πίν. 10, Το Μοναστήρι τ' Αγ' Αντρέα

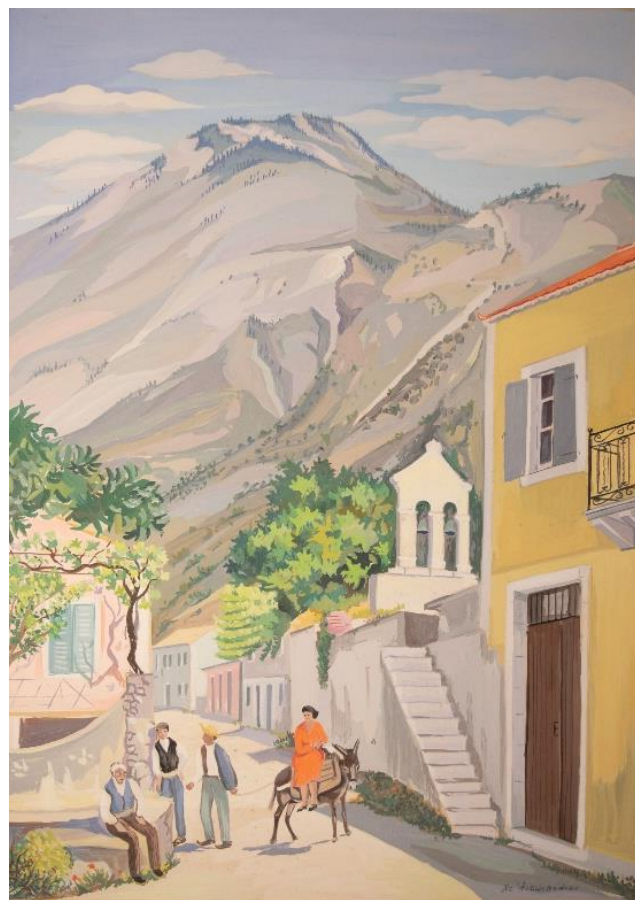
Πίν. 11, Πύργος στο Κάστρο τ' Άη Γιώργη

Πίν. 12, Η Ευαγγελίστρια και το
καμπαναριό της στο Κάστρο

Πίν. 13, Το Μοναστήρι στα Σίσσια

Πίν. 14, Το «Μεγάλο Βουνό» από τον Εληό

Πίν. 15, Η Άβυθος

Πίν. 16, Νερόμυλος στους Πρόννους

Πίν. 18, Σπίτια στα Σβορωνάτα

Πίν. 17, Το Λιμανάκι του Πόρου

Πίν. 19, Εσωτερικό σπιτιού

Πίν. 20, «Μπασιά» σε καπετανέικο σπίτι

Πίν. 22, Τείχη της Αρχαίας Σάμης

Πίν. 21, Σάμη, Ο Γιαλός

Πίν. 23, Ο Καραβόμυλος

Πίν. 24, Τα Καλλιγάτα

Πίν. 25, Εσωτερικό εκκλησίας (Ντομάτα)

Πίν. 26, Εσωτερικό εκκλησίας (Άσος)

Πίν. 27, Το Μοναστήρι του Αγίου στα Ομαλά

Πίν. 28, Το Φανάρι τ' Αργοστολίου

Πίν. 29, Το Ληξούρι

Πίν. 30, Ληξούρι Το «Μαρκάτο»

Πίν. 31, Ληξούρι Το «Ποτάμι»

Πίν. 32, Η Παλαιά Πύλη του Ταφίου

Πίν. 33, Το Μοναστήρι στα Κηπούρια

Πίν. 34, Δρόμος στα Μονοπολάτα

Πίν. 35, Αυλή στην Κοντογεννάδα

Πίν. 36, Εσωτερικό χωριάτικου σπιτιού

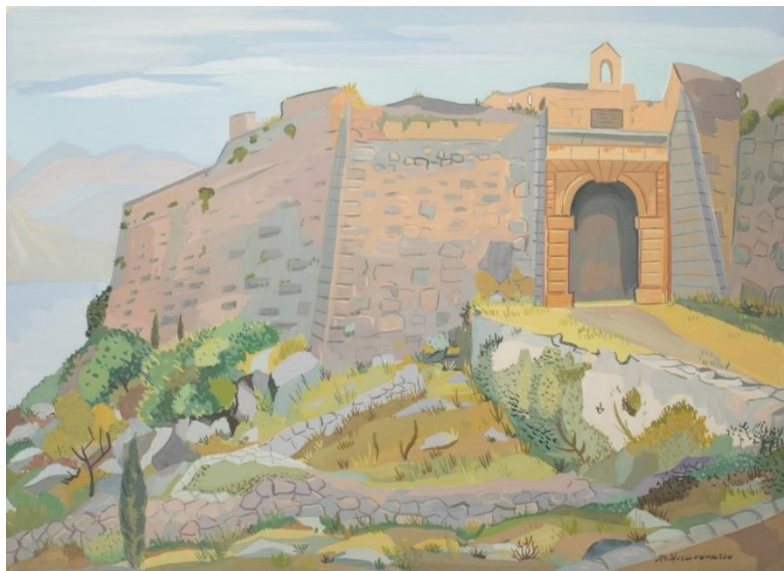
Πίν. 37, Ο «Δουλεутής»

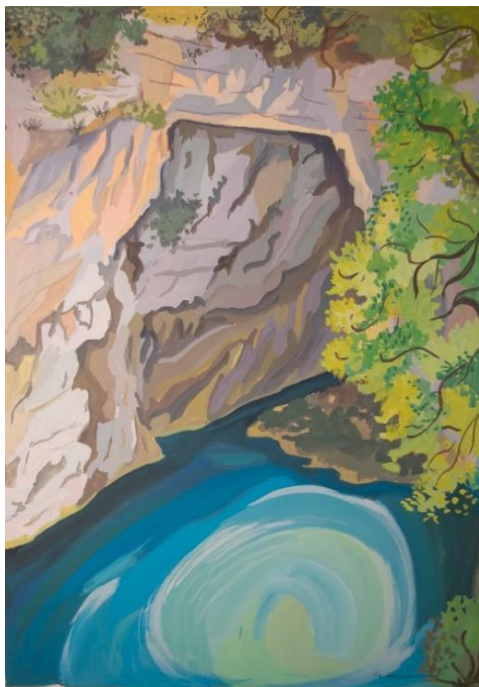
Πίν. 38, Άποψη της Άσσου

Πίν. 39, Ψαράς στην Άσσο

Πίν. 40, Το Κάστρο της Άσσου

Πίν. 42, Η Λίμνη της Μελισσάνης

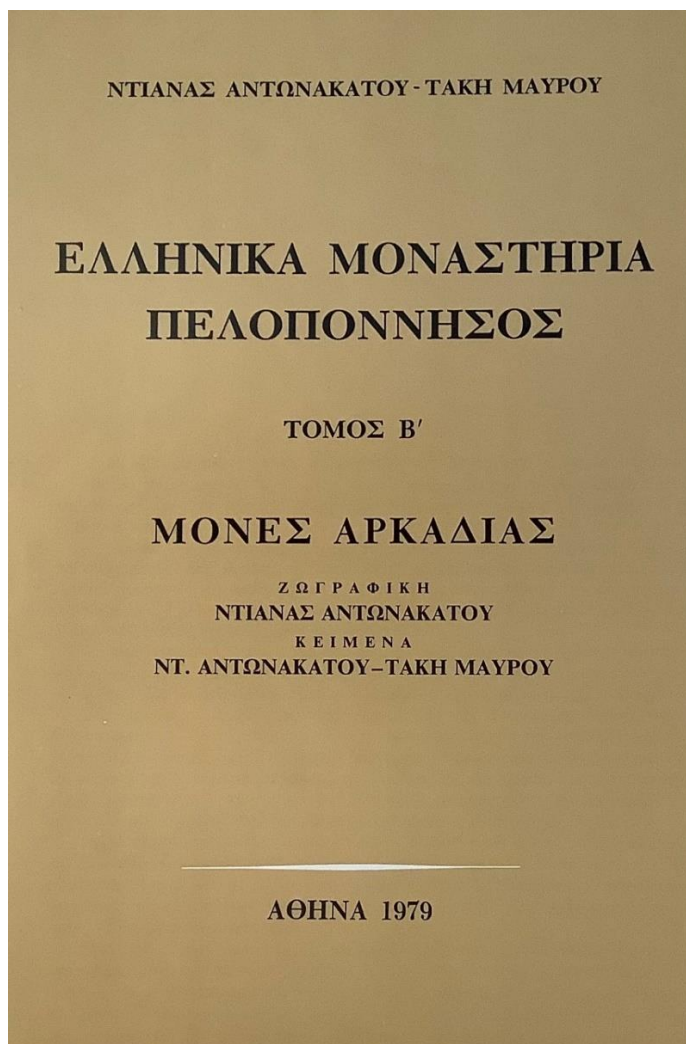
Πίν. 41, Το Φισκάρδο

Πίν. 43, Η Αγία Ευφημία

Πίν. 44, Έλατα στο «Μεγάλο Βουνό»

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

(από τη Βιβλιοθήκη του Κοργιαλενείου Μουσείου)

1. Ντιάνας Αντωνακάτου *Κεφαλονιά, Κείμενα και Εικόνες*, Εισαγωγή από τον Δημ. Σ. Λουκάτο, Αθήνα 1957, 42x31,3 εκ.
2. Ντιάνας Αντωνακάτου, *Επτάνησα Κείμενα και Εικόνες*, απόδοση στα Αγγλικά Βενετίας Καπετανάκη, Αθήνα Δεκ. 1965, 37,2x42 εκ.

3. Ντιάνας Αντωνακάτου, *Αργολίδα Κείμενα και Εικόνες*, απόδοση στα Αγγλικά Βενετίας Καπετανάκη, Αθήνα, 1967, χ.σ. 34,5x40,5 εκ.
4. Ντιάνας Αντωνακάτου, *Ναύπλιον Κείμενα και Εικόνες*, απόδοση στα Αγγλικά Βενετίας Καπετανάκη, Αθήνα, Δεκ. 1970, χ.σ. 30x33.5 εκ.
5. Ντιάνας Αντωνακάτου - Τάκη Μαύρου, *Ελληνικά Μοναστήρια Πελοπόννησος*, τόμος Α', Αθήνα 1976, 34,7x26,4 εκ.
6. Ντιάνας Αντωνακάτου – Τάκη Μαύρου, *Ελληνικά Μοναστήρια Πελοπόννησος*, τόμος Β', *Μονές Αρκαδίας*, Αθήνα 1979, 34,6x27 εκ.
7. Ντιάνας Αντωνακάτου, *Ναύπλιο 88 Κείμενα και Εικόνες*, απόδοση στα Αγγλικά Βενετίας Καπετανάκη, Αθήνα 1988, 32,5x30,5 εκ.
8. *Αφιέρωμα στο Ναύπλιο, 24 ασπρόμαυρα σχέδια της Ντιάνας Αντωνακάτου*, 1995, 34x48,5 εκ.
9. Ντιάνα Αντωνακάτου, *Στην Κεφαλονιά 20 Καλοκαίρια 1990-2009... με φως... και χρώμα*, Αθήνα, 2010.

ΝΤΙΑΝΑ ΑΝΤΩΝΑΚΑΤΟΥ

Σύντομο Βιογραφικό

Πρωτότοκη κόρη της Αφροδίτης και του Γεράσιμου Αντωνακάτου από τα Βιλλατώρια Ανω(γ)ής (Παλική), γεννήθηκε στον Πειραιά, σύμφωνα με πιστοποιητικό του Ληξιαρχείου της πόλης αυτής, τις 25 Σεπτεμβρίου 1920, απεβίωσε δε στο Ληξούρι τις 7 Οκτωβρίου 2011. Φοίτησε στο Γ' Γυμνάσιο Θηλέων Αθηνών από το οποίο αποφοίτησε το 1943 με βαθμό «Λίαν Καλώς» 17 και 4/11. Το ακαδημαϊκό έτος 1943-1944 άρχισε σπουδές στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας με το όνομα Καλλιρρόη Γερασίμου Αντωνακάτου. Φοίτησε το διάστημα 1943-1948, αλλά το Δίπλωμα Ζωγραφικής και το Πιστοποιητικό Θεωρητικών και Ιστορικών Σπουδών εκδόθηκαν το 1954. Κατά την αποφοίτησή της τιμήθηκε με βραβείο σε διαγωνισμό ζωγραφικής σύνθεσης και μοιράστηκε το Δημοκωστούλειο έπαθλο με τον συμφοιτητή της Ι. Γιατζή. Όταν σπούδαζε δίδασκαν ζωγραφική στη Σχολή οι Επαμεινώνδας Θωμόπουλος, Ανδρέας Γεωργιάδης ο Κρής, Πάυλος Μαθιόπουλος, Ουμβέρτος Αργυρός, Δημήτριος Μπισκίνης, Κωνσταντίνος Παρθένης και από την τελευταία χρονιά των σπουδών της ο Γιάννης Μόραλης. Στο Μητρώο Σπουδαστών φέρεται εγγεγραμμένη στο Εργαστήριο του Παρθένη, τον οποίο όμως, κατά δική της ομολογία, παρακολούθησε μικρό μόνο διάστημα πριν αυτός παραιτηθεί το 1947. Ίσως παρακολούθησε κάποιον από τους υπόλοιπους συντηρητικούς καθηγητές, πιθανότατα τον Ουμβέρτο Αργυρό. Φοίτησε και στο Εργαστήριο Χαρακτικής του Γιάννη Κεφαλληνού, ενώ διδάχτηκε Ιστορία της Τέχνης από τον Παντελή Πρεβελάκη.

Χαρακτηριστικό Ασφαλείας: 002563658-EZrYnq8-bKFQ5jxkTMA_qw

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ Αττικής
ΔΗΜΟΣ Πειραιώς
ΛΗΞΙΑΡΧΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Δ/ΝΣΗ Μακράς Στοάς 15, ΤΚ 18531
Τηλέφωνο 2144053345

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, 03/07/2025
Αριθ.Πρωτ.: ΔΥ

ΙΟΥΛΙΑ DROSOY
03/07/2025 13:32

Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΗΞ. ΠΡΑΞΗΣ

Χαρακτηριστικό Ασφαλείας: 002563658-EZrYnq8-bKFQ5jxkTMA_qw
Στοιχεία Ληξ. Πράξης Γέννησης (Αριθμός/Τόμος/Έτος): 3490/B16/1925
Ημερομηνία Δήλωσης: 29/12/1925 00:00

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΕΟΓΝΟΥ

Επώνυμο: Αντωνακάτου
Όνομα: Καλλιρόη
Φύλο: Θήλυ
Ημερομηνία: 28/09/1920
Ωρα: 00:00
Μέρος Γέννησης

Α.Μ.Κ.Α.
Τόπος Γέννησης: Πειραιώς, Αττικής, Ελλάδα
(Πόλη, Νομός, Χώρα)
Παραστάτες Γέν.:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑΤΡΟΥ

Όνοματεπώνυμο:
Τόπος Κατοικίας:
Τηλέφωνο:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΟΝΕΩΝ

Επώνυμο: Αντωνακάτος
Όνομα: Γεράσιμος
Ιθαγένεια: Ελληνική
Τόπος Κατοικίας:
(
Θρήσκευμα: Χριστιανός(η)
Δόγμα: Ορθόδοξος(η)
Δήμος Εγγραφής:
Αρ. Δημοτολογίου:
Α.Φ.Μ.
Α.Μ.Κ.Α.
Φορείς Ασφάλισης: 1)
2)
3)

Πατέρας

Μητέρα

Αντωνακάτου
Αφροδίτη
Ελληνική

Χριστιανός(η)
Ορθόδοξος(η)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΑΠΤΙΣΗΣ

Τόπος Βάπτισης:
Ιερός Ναός:
Ε.Τ.Τ. - Δόγμα Χριστιανός(η) - Ορθόδοξος(η)

Ημ/νία Βάπτισης:
Όνοματεπώνυμο Ιερέα:
Ανάδοχοι:

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ/ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Η αρμόδια υπάλληλος

Ιουλία Δρόσου

Δήμος Πειραιά-Ληξιαρχείο, Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης της Καλλιρρόης (Ντιάνας) Αντωνακάτου.

Την πρώτη γνωστή καλλιτεχνική της εμφάνιση, σύμφωνα με τα μέχρι τούδε δεδομένα, πραγματοποίησε το 1948 με τη συμμετοχή της στην Πανελλήνιο Έκθεση. Ωστόσο δυναμικά εισέβαλε στην καλλιτεχνική σκηνή το 1950-51 με μία ατομική έκθεση στην αίθουσα «Ρόμβος» και μία ομαδική με την ομάδα «Στάθμη» της οποίας ήταν μέλος. Στον «Ρόμβο» που ιδρύθηκε το 1948 πρωτοπαρουσιάστηκαν όλοι οι καλλιτέχνες της εποχής, ενώ η «Στάθμη» (1949) μαζί με τον «Αρμό» (1949) εκφράζανε την πρωτοπορία της εποχής με καλλιτέχνες, οι οποίοι αντιπροσώπευαν διάφορες τάσεις. Στο εξής η Ντιάνα ανέπτυξε μεγάλη καλλιτεχνική δραστηριότητα οργανώνοντας ατομικές εκθέσεις, συμμετέχοντας σε ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και σε Πανελληνίους εκθέσεις (1948, 1952, 1957, 1963, 1965, 1967, 1971, 1973). Από το 1990 και έως το 2011 οργάνωνε τα καλοκαίρια στο πατρικό της σπίτι στα Βιλλατώρια ατομικές εκθέσεις, οι οποίες προσείλκυαν το ενδιαφέρον Ελλήνων και ξένων.

Η Ντιάνα ασχολήθηκε κυρίως με την τοπιογραφία, τα εσωτερικά και λιγότερο με την προσωπογραφία. Τα έργα της είναι ελαιογραφίες και προπαντός υδατογραφίες, ενώ ασχολήθηκε και με το σχέδιο με σινική.

Τα έργα της δεκαετίας του 1950, τα οποία επαίνεσαν όλοι οι διακεκριμένοι τεχνοκρίτες της εποχής, σήμερα είναι γνωστά μόνο από τα σαράντα τέσσερα (44) έργα του Λευκώματος *Κεφαλονιά* που κυκλοφορήθηκε το 1957. Περισσότερο γνωστά είναι τα έργα των δύο τελευταίων δεκαετιών της ζωής της. Αρχικά καλλιέργησε ένα συντηρητικό ρεαλιστικό ιδίωμα, το οποίο εξελίχτηκε σε ένα πληθωρικό ιμπρεσιονιστικό με εξπρεσιονιστικά στοιχεία. Ανήκει στους ερμηνευτές του επτανησιακού τοπίου και του φωτός του Ιονίου. Έργα της υπάρχουν στην Εθνική Πινακοθήκη και σε πολλές άλλες δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Όσο τα έργα της δεν συγκεντρώνονται, ώστε να αντιπροσωπεύονται επαρκώς όλες οι φάσεις της καλλιτεχνικής της δημιουργίας και μέχρι να μελετηθεί το ογκώδες αρχείο της που παραχωρήθηκε στο Ινστιτούτο Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης (iset), από καμιά απόπειρα σύνταξης του βιογραφικού της δεν θα λείπουν τα κενά στη ζωή της και στην ερμηνεία του έργου της.

Εκτός από τη ζωγραφική ασχολήθηκε και με τη λογοτεχνία και έγραψε διηγήματα, θεατρικά έργα, ποιήματα και αρθρογραφούσε σε εφημερίδες και περιοδικά, ενώ για μερικά χρόνια δίδαξε και στην Ιδιωτική Εκπαίδευση ως καθηγήτρια Καλλιτεχνικών. Ιδιαίτερης μνείας αξίζουν οι έρευνές της σχετικά με την Ιστορία και τη Λαογραφία της Κεφαλονιάς και ειδικά της Μεσαιωνικής. Ως μέλος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ) ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα, κυρίως ως μέλος της επιτροπής πολιτιστικών εκδηλώσεων. Γενικά ήταν μια ακάματη, πληθωρική και πολυσχιδής προσωπικότητα, η οποία άφησε θετικό αποτύπωμα σε ό,τι κι αν καταπιάστηκε.

Δώρα Μαρκάτου

